

โครงการตำรา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมทิดล

ศาสตร์ และ ศิลป์

การพยาบาลผู้สูงอายุ

10033546

ห้องสมุด วพบ.สุรินทร์

วิไลวรรณ ทองเจริญ
บรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(5)
สารบัญรูป	(11)
สารบัญตาราง	(12)
บทที่ 1 ประชากรสูงอายุ: แนวโน้มและประเด็นการดูแลผู้สูงอายุ	1
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นารีรัตน์ จิตรมนตรี</i>	
ความหมายของผู้สูงอายุและความเป็นมาของวันผู้สูงอายุ	1
ความสูงอายุ	2
วิทยาการว่าด้วยความสูงอายุ เวชศาสตร์ผู้สูงอายุ และการพยาบาลผู้สูงอายุ	2
โครงสร้างประชากรและสถานการณ์ประชากรสูงอายุไทย	3
สุขภาพกายของผู้สูงอายุไทย	4
สุขภาพจิตของผู้สูงอายุไทย	6
การดูแล สวัสดิการ และการเกื้อหนุนประชากรสูงอายุไทย	7
การดำเนินงานที่สำคัญของรัฐเพื่อผู้สูงอายุใน 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมา	8
การจัดบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ	9
ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย	10
ประเด็นและแนวโน้มการดูแลผู้สูงอายุ	11
แผนการดำเนินงานระยะยาวของรัฐเพื่อผู้สูงอายุ	16
แนวทางการนำแผนระยะยาวและนโยบายของรัฐสู่การปฏิบัติ	18
บทที่ 2 ภาวะความเจ็บป่วยและมโนทัศน์การพยาบาลผู้สูงอายุ	23
<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
ภาวะความเจ็บป่วย	23
ลักษณะเฉพาะของผู้สูงอายุเมื่อเกิดความเจ็บป่วย	24
ปฏิกิริยาการตอบสนองต่อภาวะความเจ็บป่วย	25
ระดับการดูแลผู้สูงอายุ	27
แนวทางการดูแลผู้สูงอายุในภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง	27
หลักการพยาบาลผู้สูงอายุ	31

	หน้า
คุณสมบัติพยาบาล	32
เจตคติของพยาบาลต่อผู้สูงอายุ	32
ประเด็นปัญหาในการพยาบาลผู้สูงอายุ	33
การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลผู้สูงอายุ	33
มาตรฐานการพยาบาลผู้สูงอายุ	38
บทที่ 3 ทฤษฎีความสูงอายุ	43
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นารินทร์ จิตรมนตรี</i>	
ทฤษฎีทางชีวภาพ	44
ทฤษฎีอนุโมลติสระ	44
ทฤษฎีการเชื่อมตามขวาง	45
ทฤษฎีการเสื่อมสลาย	46
ทฤษฎีพันธุกรรม	46
ทฤษฎีระบบประสาท ต่อมไร้ท่อ และภูมิคุ้มกัน	47
ทฤษฎีทางจิตสังคม	47
ทฤษฎีการถดถอย	48
ทฤษฎีกิจกรรม	48
ทฤษฎีความต่อเนื่อง	49
แนวคิดพัฒนกิจชีวิตของอีริคสัน	50
แนวคิดของเพค	50
การประยุกต์ใช้ทฤษฎีความสูงอายุและแนวคิดหลักในการพยาบาลผู้สูงอายุ	50
บทที่ 4 กายภาพและสรีรวิทยาในผู้สูงอายุ	55
<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
ระบบผิวหนัง	56
ระบบประสาทและประสาทสัมผัส	56
ระบบกล้ามเนื้อและกระดูก	58
ระบบหัวใจและหลอดเลือด	59
ระบบทางเดินหายใจ	61
ระบบทางเดินอาหาร	62
ระบบทางเดินปัสสาวะและระบบสืบพันธุ์	64

		หน้า
	ระบบต่อมไร้ท่อ	65
	ปัญหา สาเหตุและการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันหรือชะลอความเสื่อมในวัยสูงอายุ	66
บทที่ 5	จิตสังคม จิตวิญญาณและการปรับตัวในวัยสูงอายุ	71
	<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
	การเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมในวัยสูงอายุ	72
	สาเหตุและปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคมในวัยสูงอายุ	78
	จิตวิญญาณในวัยสูงอายุ	79
	การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตวิญญาณในวัยสูงอายุ	81
	การปรับตัวในวัยสูงอายุ	82
	การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม	83
	การประเมินภาวะจิตสังคมและจิตวิญญาณในวัยสูงอายุ	83
	การพยาบาลทางด้านจิตสังคมและจิตวิญญาณในวัยสูงอายุ	84
บทที่ 6	การประเมินผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ	90
	<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
	มิติการประเมินผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แบบ	90
	การประเมินสุขภาพด้านร่างกาย	91
	การประเมินสุขภาพด้านจิตใจ	93
	การประเมินด้านสติปัญญา	95
	การประเมินด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	100
	การประเมินระบบสนับสนุนทางสังคม	100
	การประเมินความสามารถในการทำหน้าที่	100
บทที่ 7	การพยาบาลเพื่อการดูแลตนเองในวัยสูงอายุภาวะปกติ	106
	<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
	การดูแลตนเองตามกรอบแนวคิดของโอโรม	107
	การดูแลตนเองในวัยสูงอายุ	110
	ด้านโภชนาการ	110
	ด้านการออกกำลังกาย	111

	หน้า
ด้านการพักผ่อนนอนหลับ	115
ด้านการขับถ่าย	115
ด้านการใช้ยา	117
ด้านอุบัติเหตุ	118
ด้านการดูแลสุขภาพโดยทั่วไป	119
ด้านการดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิต	121
การพยาบาลเพื่อการดูแลตนเองในวัยสูงอายุ	122
กระบวนการพยาบาลเพื่อการดูแลตนเองในวัยสูงอายุ	124
บทที่ 8 การฟื้นฟูสภาพในผู้สูงอายุ	127
รองศาสตราจารย์สมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี	
แนวคิดการฟื้นฟูสภาพในผู้สูงอายุ	128
ความหมายของการฟื้นฟูสภาพ	128
ความสำคัญของการฟื้นฟูสภาพต่อผู้สูงอายุ	129
การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการฟื้นฟูสภาพ	129
งานการฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุ	131
พยาบาลกับการฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุ	138
การวางแผนการพยาบาลเพื่อการฟื้นฟูสภาพ	139
การจำหน่ายและการส่งต่อ	144
บทที่ 9 การพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุระยะสุดท้าย	146
รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ	
ความตาย	146
อาการแสดงของผู้ป่วยสูงอายุระยะสุดท้ายใกล้ตาย	147
การดูแลแบบประคับประคอง	147
การพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุระยะสุดท้ายใกล้ตาย	148
การดูแลประคับประคองจิตใจญาติผู้ป่วย	152
การพยาบาลภายหลังผู้ป่วยสูงอายุเสียชีวิต	153

	หน้า
บทที่ 10 การพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุที่มีความเจ็บปวด	155
<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
ความหมายของความเจ็บปวด	156
ปัจจัยที่มีผลต่อความเจ็บปวด	156
สาเหตุของความเจ็บปวด	157
ชนิดของความเจ็บปวด	157
การตอบสนองต่อความเจ็บปวด อาการและอาการแสดง	159
การประเมินความเจ็บปวด	160
การจัดการความเจ็บปวด	161
การพยาบาลเพื่อลดความเจ็บปวดในผู้สูงอายุ	164
บทที่ 11 การพยาบาลกลุ่มอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ	172
<i>รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ</i>	
ภาวะสับสนเฉียบพลัน	172
ภาวะสมองเสื่อม	176
ภาวะซึมเศร้า	186
ภาวะกระดูกพรุน	195
ข้อเสื่อม	203
โรคของหลอดเลือดแดงส่วนปลายตีบตัน	212
อาการกลืนปัสสาวะไม่อยู่ในผู้สูงอายุ	218
<i>รองศาสตราจารย์สมจินต์ เพชรพันธุ์ศรี</i>	
การหกล้มในผู้สูงอายุ	232
<i>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นารีรัตน์ จิตรมนตรี</i>	

	หน้า
บทที่ 12 การพยาบาลปัญหาโรคเรื้อรังในผู้สูงอายุ	249
รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลวรรณ ทองเจริญ	
โรคเบาหวานและภาวะแทรกซ้อน	250
ภาวะความดันโลหิตสูง	273
โรคระบบทางเดินหายใจ	287
โรคปอดอุดกั้นอย่างเรื้อรัง	287
โรคปอดอักเสบ	303
โรคมะเร็งปอด	308
บทที่ 13 ระบบการดูแลและระบบสวัสดิการผู้สูงอายุ	315
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาริรัตน์ จิตรมนตรี	
ระบบสนับสนุนทางสังคมในการดูแลผู้สูงอายุ	316
กรอบแนวคิดการจัดระบบการดูแลผู้สูงอายุ	317
ระบบบริการสำหรับผู้สูงอายุ	318
การดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	318
การดูแลผู้สูงอายุโดยสถาบัน	329
การดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน	330
รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน	331
ระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว	336
ระบบสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ	343